

POSTANOWIENIE

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości B. T. – M. G.
przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej w S.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 listopada 2022 r.,
zażalenia pozwanej na wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach
z dnia 7 kwietnia 2022 r., sygn. akt V Ca 785/21,

**oddala zażalenie i pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie.**

UZASADNIENIE

Powód Syndyk masy upadłości B. T. – M. G. wniósł o zasądzenie od pozwanej Wspólnoty Mieszkaniowej [...] w S. na swoją rzecz kwoty 68 500 zł z odsetkami ustawowymi od 25 lutego 2019 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu.

Sąd Rejonowy w Siedlcach wyrokiem z 12 lipca 2021 r. oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z 7 kwietnia 2022 r. uchylił wyrok Sądu Rejonowego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wskazał, że w sprawie nie było podstaw do uwzględnienia podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, a przynajmniej uwzględnienie tego zarzutu nastąpiło przedwcześnie bez poczynienia niezbędnych ustaleń faktycznych. Podkreślił, że Sąd Rejonowy zbyt pobieżnie ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, co skutkowało przyjęciem, iż skoro odbiór dzieła miał miejsce 22 września 2016 r., a termin przedawnienia roszczeń z umowy o dzieło wynosi dwa lata, to wniesienie pozwu w dniu 2 września 2020 r. nastąpiło po upływie terminu przedawnienia.

Pozwana w zażaleniu zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi naruszenie art. 386 § 4 k.p.c., w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma na celu jedynie skontrolowanie przez Sąd Najwyższy, czy orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji zostało prawidłowo oparte na jednej z przesłanek przewidzianych w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., a więc, czy powołana przez sąd drugiej instancji przyczyna uchylenia odpowiada wskazanej w uzasadnieniu podstawie ustawowej i czy rzeczywiście wystąpiła w sprawie. Dokonywana w tym zakresie ocena powinna mieć zatem charakter formalny i skupiać się wyłącznie na przewidzianych w powyższych przepisach przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji; nie może ona wkraczać nie tylko w ocenę merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji w kwestii materialnoprawnych podstaw rozstrzygnięcia, lecz także w ocenę prawidłowości zastosowania przez ten sąd innych przepisów prawa procesowego, nie związanych bezpośrednio ze wskazaną przyczyną uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji (por. np. postanowienia z 7 listopada 2012 r. IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41, z 25 czerwca 2015 r., V CZ 6/16, z 29 października 2015 r., I CZ 92/15 i z 7 kwietnia 2016 r. II CZ 6/15, nie publ.).

Sąd Okręgowy, uchylając zaskarżony wyrok, wskazał, że braki materiału dowodowego i jego oceny prowadzą do wniosku, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Podkreślił, że Sąd Rejonowy poprzestał na stwierdzeniu

przedawnienia roszczenia, nie analizując jego podstaw prawnych, nie ustalając także istotnych w sprawie okoliczności faktycznych, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania, nie odniósł się do podniesionych przez strony zarzutów merytorycznych, przyjmując bezpodstawnie, że zachodzi przesłanka unicestwiająca roszczenie w postaci przedawnienia roszczenia.

Sąd Najwyższy wyjaśniał wielokrotnie, że nierozpoznanie istoty sprawy, w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., jest wadliwością rozstrzygnięcia polegającą na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź zaniechaniu zbadania przez ten sąd materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów stron z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. Postanowienia: z 23 września 1998 r. II CKN 897/97, OSNC 1999/1/22, z 12 lutego 2002 r. I CKN 486/00, OSP 2003/3/36, z 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, nie publ.; z 25 czerwca 2015 r., V CZ 35/15, nie publ. i z 7 kwietnia 2016 r. II CZ 6/16, nie publ.). Nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi także w przypadku dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej żądania bez ustalenia podstawy faktycznej, co wymagałoby poczynienia kluczowych ustaleń po raz pierwszy w instancji odwoławczej; w takiej sytuacji uzasadnione jest uchylenie orzeczenia ze względu na respektowanie uprawnień stron wynikających z zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 68, z 23 września 2016 r., II CZ 73/16, nie publ., z 24 stycznia 2017 r., V CZ 92/16, nie publ., z 22 lutego 2017 r., IV CZ 112/16, IV CZ 113/16 i IV CZ 114/16, nie publ. oraz z 14 czerwca 2017 r., IV CZ 18/17 i IV CZ 25/17, nie publ.).

Sytuacja taka wystąpiła w niniejszej sprawie, jako że Sąd pierwszej instancji poprzestał na stwierdzeniu przedawnienia roszczenia, nie analizując jego podstaw prawnych, nie ustalając również istotnych w sprawie okoliczności faktycznych, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania. W oparciu o taką ocenę uznał przy tym, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Trafnie zatem Sąd Okręgowy uznał, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy, skoro nie odniósł się do podniesionych przez strony zarzutów

merytorycznych, bezpodstawnie przyjmując, iż spełniona została przesłanka unicestwiająca roszczenie.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 108 § 1 w związku z art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

[as]